

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кондратова Л. Г.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У важкі для України часи, коли в країні оголошено воєнний стан, введений з 24 лютого 2022 року Указом Президента в зв'язку з військовою агресією росії проти нашої держави, в нашій країні було відкрито український післядипломний освітній фронт. Введення воєнного стану позначився на всіх сферах людського життя, в тому числі вплинув та змінив освітні процеси в Україні. Особливих змін та інновацій зазнають технології дистанційної освіти. Такі технології стають основними в межах післядипломної освіти, особливо в процесі організації курсів підвищення кваліфікації в умовах воєнного стану. У зв'язку з військовою агресією росії проти України, в часи вторгнення збройних сил та окупації частини території України, організація курсів підвищення кваліфікації в звичній для всіх очній формі для педагогічних працівників різних категорій стала неможливою, за причини нанесення доволі високих ризиків для життя і здоров'я всіх учасників освітнього післядипломного процесу¹. Для забезпечення виконання державних гарантій у створенні безпечного освітнього середовища для організації здобуття освіти в умовах воєнного стану більшість закладів освіти, в тому числі й заклади післядипломної педагогічної освіти вжили всі можливі заходи для організації навчання учасників освітнього процесу за дистанційною формою, яка в Україні вважається окремою формою здобуття освіти.

Сьогодні, перебуваючи в кризовій ситуації, відбулось масивне об'єднання всіх вітчизняних освітніх ланок, до яких органічно увійшла післядипломна освіта. Вся освітянська діяльність закладів післядипломної освіти стала спрямовуватись на подолання викликів часу і організації дистанційного навчання в умовах воєнного часу. Було прийнято рішення про переведення працівників закладів післядипломної освіти на дистанційну роботу, а також акцентовано увагу на особливості організації дистанційної роботи працівників із дотриманням специфіки виконання освітньої діяльності віддалено за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. В умовах війни педагогічні працівники закладів післядипломної освіти мають бути готовими, спроможними повноцінно надавати освітні, інформаційні, консуль-

таційні послуги тим освітянам, які підвищують кваліфікацію та звернути особливу увагу на розвиток власного фахового рівня з оволодіння цифровими інструментами для забезпечення якості дистанційного післядипломного процесу².

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. В Україні дистанційна освіта є наразі однією з найпоширеніших технологій навчання, яка дозволяє на відстані на мінімальні кошти здійснювати підвищення фахового рівня на відстані. До проблем дистанційного навчання в своїх працях звертались вітчизняні та зарубіжні дослідники, серед яких: Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Мур, А. Кларк, М. Томсон, В. Биков, К. Колос, В. Кухаренко, Н. Морзе, С. Семеріков, Н. Сиротенко, А. Хуторський та інші. Концептуальними положеннями про розвиток дистанційної освіти в Україні зазначено, що дистанційне навчання являє собою систему технологій, що гарантує доставку великого обсягу матеріалу на основі інтерактивної взаємодії викладачів і студентів у освітньому процесі³.

В. Биков, Ю. Богачков, В. Кухаренко проаналізували нормативну базу забезпечення дистанційної освіти та розробили рекомендації щодо формування проєктів положень про дистанційне навчання в системі загальної середньої освіти та про ресурсний центр дистанційної освіти. В працях академіка В. Бикова подано опис особливостей видів дистанційного навчання. Науковець виділяє дистанційне навчання як особливу форму екстериторіальної взаємодії учасників освітнього процесу; як традиційне дистанційне навчання що здійснюється на основі асинхронної форми: як вид дистанційного навчання на основі індивідуалізованої взаємодії між організаторами та учасниками освітнього процесу (синхронно у часі, й асинхронно на основі інформаційних об'єктів, комп'ютерних мереж Internet / Intranet, ІКТ⁴.

До проблем дистанційного навчання в межах післядипломної освіти звертались такі науковці як С. Антошук, С. Касьян, Л. Карташова, Л. Ляхощка,

¹ Як діяти керівництву, якщо педагог за дистанційної форми роботи не виконує своїх обов'язків? URL: <https://sqe.gov.ua/yak-diyati-kerivnictvu-yakshho-pedagog-za-d/> (дата звернення 21.04.2022)

² Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні. URL: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/86206/> (дата звернення 21.04.2022)

³ Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення 21.04.2022)

⁴ Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. Київ. : Атіка, 2009. 684 с., С. 98–99

В. Олійник, О. Спирін та інш. Ефективність дистанційної форми навчання в межах післядипломної освіти була випробувана часом та дозволила протягом останніх двох років відпрацювати найдієвіші форми дистанційного навчання на курсах підвищення кваліфікації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковці Л. Васильченко, О. Спирін, К. Колос, В. Олійник, Н. Морзе, Л. Петренко визначили особливості організації дистанційного навчання та вимоги до використання платформ дистанційного навчання в закладах післядипломної педагогічної освіти. Так, В.Олійник розглядає дистанційне навчання як прогресивну педагогічну технологію, яка відіграє роль каталізатора процесу реформування системи підвищення кваліфікації⁵.

В працях М. Андроса, Н. Гущиної, Л. Кондратової розглядаються питання використання цифрового інструментарію під час організації дистанційних занять із слухачами курсів підвищення кваліфікації. Водночас проблема дистанційного навчання слухачів курсів підвищення кваліфікації є до кінця не розв'язаною. Наявні дослідження, присвячені технології організації масового дистанційного навчання в період пандемії, проводились на рівні окремих категорій, конкретних груп викладачів тощо. Але ж питання організації дистанційного навчання в умовах воєнного часу раніше не було розглянуто.

Формулювання цілей (постановка завдання).

Метою нашого дослідження є розглядання особливостей організації дистанційного навчання в межах післядипломної освіти в умовах воєнного стану. Завданнями дослідження є: виокремлення найбільш дієвих форм проведення курсів підвищення кваліфікації на основі технологій дистанційного навчання; опис досвіду використання платформ та цифрового інструментарію для ефективної організації дистанційного навчання в умовах воєнного часу; опис досвіду організації тематичних та авторських курсів в умовах воєнного часу в ЦПО та УВУПО ДЗВО «Університеті менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Відомими українськими науковцями В. Биковим, П. Дмитренко, В. Кухаренко, В. Олійником, Ю. Пасічником, С. Сазоновим, О. Третяком було розроблено концептуальні основи дистанційного навчання, їх праці істотно вплинули і впливають на загальну ситуацію щодо дистанційної освіти в Україні. Науковці звертають увагу, що технології

дистанційного навчання забезпечують всім вільний доступ до освітніх ресурсів і послуг у глобальних, національних, регіональних та місцевих масштабах та можуть застосовуватися як самостійно, так і як доповнення до традиційних форм навчання. Організують освітню діяльність віртуальні та відкриті університети, в яких пріоритетною стають дистанційні технології організації освітнього процесу.

Дистанційне навчання більшістю науковців транслюється як індивідуальний процес передачі та засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, дозволяє за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання, реалізувати всі освітні завдання на основі спеціалізованих інформаційних освітніх середовищ, дистанційний платформ⁶. Українські науковці О. Муковіз, К. Колос та Н. Коломієць до основних переваг дистанційного навчання відносять: автоматичне та своєчасне оновлення версій необхідних програмних та електронних освітніх ресурсів (ЕОР), безпечний захист від несанкціонованого доступу, можливості одночасного доступу кількох користувачів до навчальних ресурсів та можливості використовувати ресурси у будь-якому місці або у будь-який час⁷.

Сьогодні, в складні за нашої країни часи увесь світ став на допомогу Україні, яку здійснюють не тільки у постачанні воєнної техніки, але й прихиску мільйонів українців, які були вимушені покинути свої домівки. Так, на великий подив зарубіжних країн в Україні досить швидко було організовано дистанційне навчання для дітей-біженців. Наприклад для німецьких вчителів стало несподіванкою те, що діти-біженці активно навчаються дистанційно в українських школах, хоча територіально знаходяться в різних країнах. На думку німецьких освітян, вчитися в Україні – значить вчитися диджиталізації. Українські вчителі продемонстрували єдність і згуртованість організації дистанційного навчання для своїх учнів, що воєнний час були розкидані по світу⁸.

Особливим став і процес післядипломної освіти в умовах війни. Так, згідно норм трудового законодавства, в закладах післядипломної освіти, за причини виникнення загрози збройної агресії, з педагогічними працівниками було укладено трудові договори щодо дистанційної форми роботи. При чому, в умовах воєнних дій було зазначено, що при виникненні

⁵ Олійник В. В. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях: наук.-метод. посіб. / В. В. Олійник ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. Київ. : «А.С.К» 2013. 312 с.

⁶ Технологія створення дистанційного курсу: навч. посіб. / [В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко та ін.]; за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка Київ : Міленіум, 2008. 324 с. С. 14-26.

⁷ О. Mukoviz, K. Kolos, N. Kolomiets. «Distance Learning of Future Primary School Teachers as a Prerequisite of Their Professional Development Throughout Life», *Information Technologies and Learning Tools*, Vol. 66, № 4, 2018. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2265> (дата звернення)

⁸ І. Коберник: німців дивує, що в час війни наші діти навчаються URL: <https://osvita.ua/blogs/86278/> (дата звернення 21.04.2022)

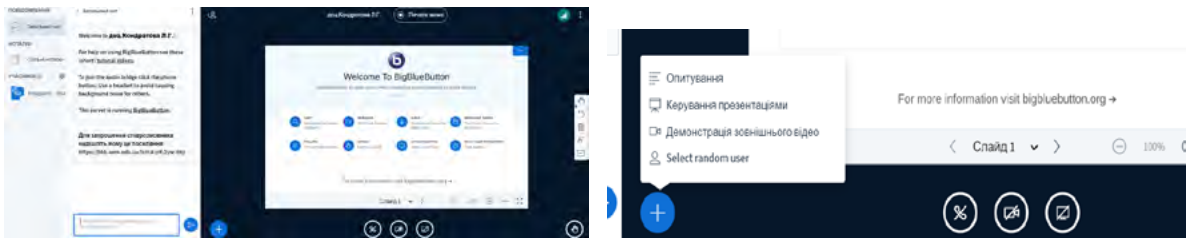

Рис. 1. Навчальна платформа BigBlueButton для дистанційного навчання в ЦПО ДЗВО УМО НАПН України

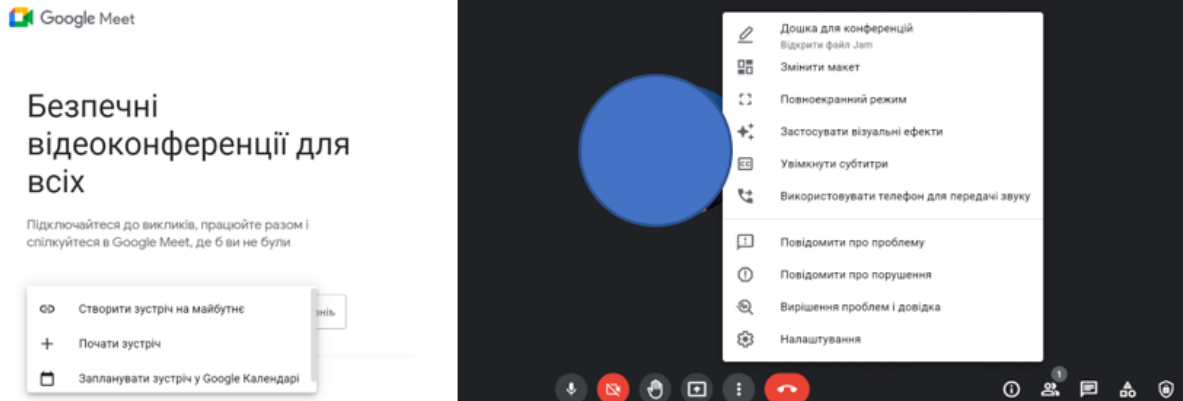

Рис 2. Цифрові інструменти Google Workspace для дистанційного навчання

труднощів з електроенергією та постанням Інтернет неможливість виконання працівником дистанційної роботи у зв'язку з відсутністю відповідних комунікацій цей факт не може розглядатися як порушення трудової дисципліни⁹. Згідно зі статтею 32 Кодексу законів про працю кожен працівник (педагогічний, науково-педагогічний та інші працівники) закладів і установ освіти, робота якого відбувається у дистанційному режимі, має самостійно визначити робоче місце та, відповідно, є відповідальним за гарантування безпечних і нешкідливих умов праці на обраному ним робочому місці, зокрема за межами території України¹⁰.

Основною формою освітянської діяльності в післядипломній освіті в умовах воєнних дій стало дистанційне навчання. На думку академіка В.Олійника, впровадження технологій дистанційного навчання в підвищенні кваліфікації педагогічних працівників здатне забезпечити новий, вищий рівень післядипломної педагогічної освіти. При такій формі навчання з'являється можливість у міжкурсовий період задовольняти інтереси та запити педагогіч-

них працівників у змістовній інформації та оперативно інформувати їх про нові розробки та передовий педагогічний досвід тощо¹¹.

Відпрацьована технологія організації дистанційного навчання в період пандемії стала в нагоді в організації післядипломного навчання в Центральному інституті післядипломної освіти і в умовах воєнних дій. Для проведення онлайн занять використовується глобальна навчальна платформа BigBlueButton. Ця платформа дозволяє викладачу під час заняття проводити опитування, керувати презентаціями, демонструвати зовнішні відео з каналу YouTube, використовувати чат, голосовий й відеозв'язок для спілкування із слухачами, здійснювати запис лекції, використовувати можливість завантажувати і демонструвати презентації, створювати спільні нотатки для слухачів тощо (рис. 1).

Для ефективного дистанційного навчання також використовуються цифрові інструменти Google Workspace. Наявність освітнього середовища Google Workspace в закладі освіти дозволяє куратору-тьютору з легкістю використовувати спільні Google Диски, цифрові інструменти сервісу Google Meet для зв'язку з групою, планувати зустрічі, проводити консультації, удосконалювати індивідуальні освітні траєкторії окремих слухачів навчальних

⁹ Як оформити працівників, які покинули територію бойових дій або сидять вдома? URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DG220018> (дата звернення 21.04.2022)

¹⁰ Роз'яснення МОН про особливості застосування норм трудового законодавства, дистанційної форми роботи під час правого режиму воєнного стану URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/rozyasnennya-mon-osoblivosti-zastosuvannya-norm-trudovogo-zakonodavstva-distancijnoi-formi-roboti-pid-chas-diyi-pravovogo-rezhimu-voennogo-stanu>(дата звернення 20.04.2022)

¹¹ В.Олійник. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях: наук.-метод. посіб. / В. В. Олійник ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. Київ. : «А.С.К» 2013. 312 с. С.42-43.

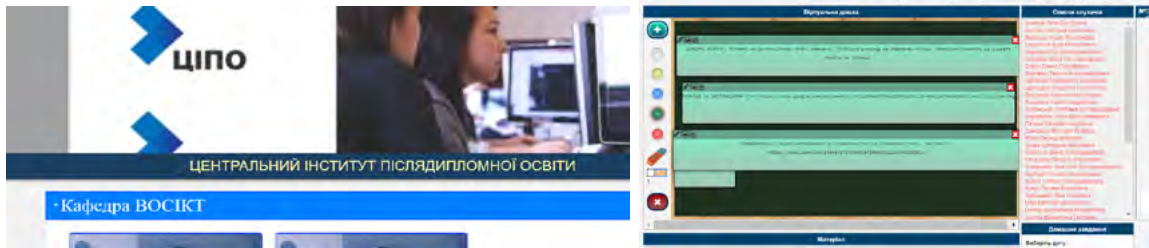

Рис. 3. Електронне освітнє середовище ЦІПО для дистанційного навчання

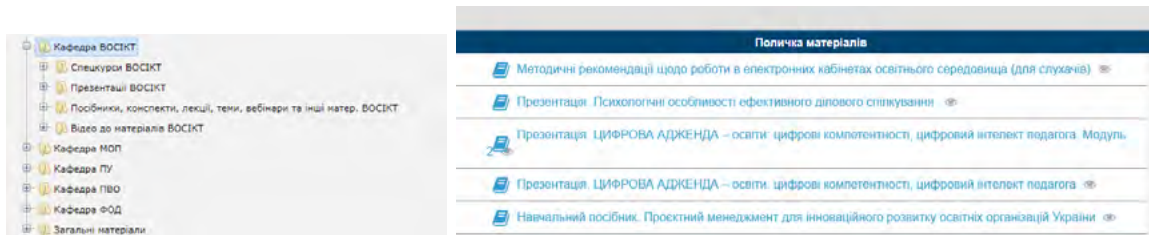

Рис. 4. Можливості електронного освітнього середовища ЦІПО для дистанційного навчання слухачів курсів підвищення кваліфікації

груп за потреби. Під час проведення відеозустрічів з педагогічними працівниками варто використовувати всі цифрові інструменти відеозустрічів, а саме: дошку для конференцій Google Jamboard, демонстрації презентації, зовнішнього відео, окремої вкладки або вікна тощо (рис. 2).

Відомо, що якість дистанційного навчання в багатьох випадках залежить від куратора-тьютора групи, який повинен ефективно спрямовувати освітню діяльність всієї групи в потрібному напрямку. В умовах воєнного часу куратор-тьютор може працювати з навчальною групою використовуючи можливості ректорів Google Діску, а саме: створювати спільні електронні робочі аркуші до лекційних занять, в яких будуть розташовані корисні посилання, інтерактивні завдання з обраної теми, створювати спільні Google таблиці та Google презентації з можливістю редагування, коментування або перегляду тощо. Досить корисним є можливості цифрових інструментів Google Класу для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Куратор-тьютор може розміщувати в групі окремі навчальні матеріали (презентації, навчальні відео, рекомендації), робити оголошення, планувати завдання, розсилати автоматично листи, повідомляти про освітні події тощо.

Досвід Центрального інституту післядипломної освіти протягом декількох років довів дієвість та ефективність електронного освітнього середовища dist.ues.net.ua в організації курсів підвищення кваліфікації (рис. 3).

На основі Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання в УМО реалізується через електронні навчальні курси (ЕНК), розміщені на сервері дистанційного навчання

за допомогою системи управління дистанційним навчанням¹². Електронне освітнє середовище ЦІПО для слухачів дозволяє використовувати матеріали електронної бібліотеки, опрацьовувати матеріали з полиць матеріалів викладачів всіх кафедр, відповідно розкладу, розміщених куратором-тьютором групи, залишати коментарі в чаті тощо. Куратор-тьютор через оголошення на дошці в електронному освітньому середовищі може здійснювати зв'язок із слухачами, а адміністрація закладу контролювати процес організації дистанційного навчання на всіх його етапах (рис. 4).

В умовах воєнного часу актуальним стає освітня діяльність першого українського відкритого університету післядипломної освіти (УВУПО) <https://uvu.org.ua/> для тематичного навчання педагогів. Університет має можливість обслуговувати велику кількість слухачів по всій країні і в умовах воєнного часу. В університеті функціонують віртуальні кафедри різних напрямів та особливо важливим є той факт, що і в умовах воєнного часу УВУПО працює на освітні потреби слухачів.

Так, кафедра цифрових технологій УВУПО ключовими стратегіями якої є інноваційність, діджиталізація освіти, висока корпоративна культура, моральність, цифрова культура та мережева безпека пропонує для педагогічних та науково-педагогічних працівників низку спецкурсів, пов'язаних з дистанційним навчанням, а саме: флеш-курс «Організація та

¹² Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання/ за заг. ред. В. В. Олійника, М. О. Кириченка; НАПН України, ДВНЗ «Унт менедж. освіти». Київ., 2016. 54 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/centr_dist_navch.pdf (дата звернення 20.04.2022)

підтримка дистанційного навчання в закладах освіти» авторів ректора УМО к.п.н. проф. Кириченко М.О., директорки ЦПО УМО д.п.н., проф. Сорочан Т.М., заст. дир-ки ЦПО д.п.н., проф. Карташової Л.А., заст. дир-ки ЦПО к.п.н., доц. Оліфіри Л.М.; спецкурс «Технології та принципи дистанційного навчання: формування цифрових компетентностей педагога-тьютора» авторів д.п.н. професорки Л.А. Карташової, ст. викл. О.А. Бойченко, ст. викл. Т.І. Шеремет, а також спецкурси: «Організація дистанційного навчання в закладах освіти» проф. Ляхощкої Л.Л., «Використання сервісів Google for Education для організації дистанційного та змішаного навчання» – доц. Гущиної Н.І., «Цифрові технології в роботі викладача коледжу» – доц. Гущиної Н.І., Кондратової Л.Г. та інші.

Обираючи тематику для нових авторських курсів найчастіше звертаються до наявного досвіду педагогів у організації дистанційного навчання та проводяться опитування викладачів, що навчаються на авторських курсах в УВУПО.

Так, за підсумками опитувань слухачів та слухачок авторських курсів, яке було проведено на основі анкет Іванюк І.В., Овчарук О.В. (Інститут цифровізації НАПН України) щодо рівня розвитку цифрової компетентності, нами було виявлено практичні навички педагогів щодо створення цифрового контенту для проведення дистанційних занять. В цілому в опитуванні прийняло участь 859 респондентів, що стали учасниками авторських курсів.

Результати опитування продемонстрували, що педагоги можуть створювати простий цифровий контент, про це зазначили 57,5% респондентів, 38,7% педагогів можуть створювати складний цифровий контент та всього 4% респондентів готові до створення складного мультимедійного контенту.

Результати опитування продемонстрували, що викладачам відомі сайти соціальних мереж та інструменти онлайн співпраці, про що зазначили 21,6% респондентів. 24,8% опитуваних педагогів довели, що вони вміють передавати знання іншим в Інтернеті на дистанційних заняттях, та 53,6% респондентів зазначили, що можуть сміливо використовувати засоби для проведення відеоконференцій та обмінюватись даними.

Проведене опитування, обмін досвідом та підсумки навчання слухачів та слухачок авторських курсів УВУПО довело значну їх ефективність. Так

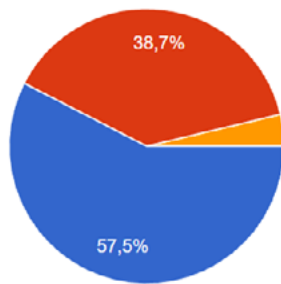

Рис. 5. Результати опитування педагогів щодо їх готовності у створенні цифрового контенту для проведення дистанційних занять

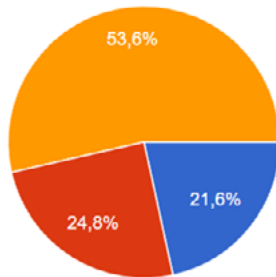

Рис. 6. Результати опитування педагогів щодо використання соціальних мереж та засобів комунікації у проведенні дистанційних занять

Рис. 7. Електронне освітнє середовище ЦПО ДЗВО УМО

протягом навчання на курсах було зафіксовано зростання рівня цифрової компетентності учасників та учасниць курсів. В цілому за даними опитувань було зафіксовано значне зростання рівня готовності педагогів до організації дистанційного навчання.

Відомо, що в дистанційному навчанні основою в авторських дистанційних курсах автори курсів організують навчання у вигляді інтерактивного процесу, що ґрунтується, насамперед, на парадигмі сучасної освіти, яка спрямована на те, щоб, створюючи інтерактивний комунікаційний мережевий простір, виявляючи індивідуальні особливості кожного учасника, стимулювати його до пошуку самостійного вирішення проблем, до самоосвіти¹³. Високу

¹³В. Кухаренко, Н. Сиротенко, Г. Молодих та Н. Твердохлебова, Дистанційний навчальний процес: навчальний посібник. Київ, Україна: Міленіум, 2005. С. 35-37.

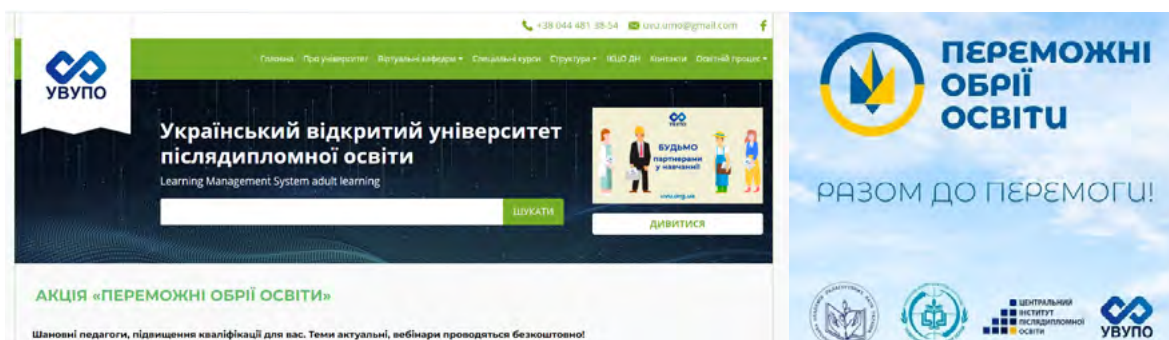

Рис. 8. Акція УВУПО. Серія вебінарів у мовах воєнного часу

ефективність виявила платформа Mobi School для організації дистанційного навчання у відкритому електронному освітньому середовищі Центрального інституту післядипломної освіти «Університету менеджменту освіти» НАПН України.

Перевагами цієї платформи стали електронна підтримка та електронна організація дистанційного навчання в режимах online та offline, наявність веб-бібліотеки з добіркою навчальних матеріалів та відкритих джерел, добірка електронних ресурсів всіх кафедр тощо.

В період вимушеного дистанційного навчання в кризових умовах з метою підтримки трансформації професійного розвитку педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників освіти в лютому місяці УВУПО започаткував акцію «Переможні обрії освіти». Організаторами акції став Центральний інститут післядипломної освіти, Український відкритий університет післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (рис. 8).

Протягом місяця в умовах воєнного часу сотні педагогічних та науково-педагогічних працівників із різних куточків нашої України стали слухачами вебінарів УВУПО та отримали відповідні сертифікати.

Відомо, що особливо важливим в дистанційному навчанні є зв'язок куратора-тьютора із слухачами, який може здійснюватись на основі мобільних застосунків, месенджерів як Skype, Viber, WhatsApp, Telegram та соціальних мереж. Але в період воєнного часу, особливо на окупованих територіях іноді доступ до мобільного зв'язку та Інтернету відсутній. В таких випадках варто підготуватися до використання мобільних додатків в режимі офлайн. До переліку застосунків можна віднести: автономний месенджер Bridgefy, який використовує Bluetooth зв'язок телефону для встановлення з'єднання з іншими смартфонами, на яких запущено таку ж програму; додаток Two Way що перетворюється на рацію із налаштуванням на канал і поділом з друзями; безкоштовна програма з відкритим вихідним кодом Rumble є повністю автономним додатком для мікроблогінгу, що дозволяє вільно спілкуватися

та обмінюватися зображеннями без використання стільникової мережі¹⁴. Існують також і браузери, які працюють без доступу до мережі Інтернет, серед яких: канадський веб-браузер для мобільних пристроїв браузер CENO (скорочено від Sensorship.no!), що дозволяє користувачам обмінюватися між собою завантаженим контентом; браузер Psiphon як VPN-сервіс розроблений в Університеті Торонто; Matrix, що використовується для текстових повідомлень, групових чатів, аудіо-відео дзвінків та створення ботів тощо¹⁵.

Для підготовки роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників до організації дистанційного навчання працівниками кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій проводяться курси для керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої освіти (університетів, академій, інститутів), які отримують свідоцтво «Викладачі-тьютори (організатори) дистанційного навчання університетів, академій та інститутів», а також поглиблені тематичні курси підвищення кваліфікації, які мають наступну тематику: організація дистанційного навчання в закладах освіти проєктування та створення електронних навчальних курсів (ЕНК) (навчального предмету, курсу, модуля, дисципліни); персональні Веб-ресурси педагога: створення, супровід та використання, відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти; сервіси Google в освітньому процесі та інші.

Протягом багатьох років відпрацьовувалася технологія організації курсів підвищення кваліфікації в очно-дистантному, очному, дистанційному навчанні. В умовах воєнного часу кожен заклад післядипломної освіти може організувати освітній процес з урахуванням воєнної ситуації у регіоні як очне, змішане, так і дистанційне. До найбільш ефективних форм дистанційного навчання в умовах воєн-

¹⁴ Думайте, як зробити життя ворогів нестерпнішим? URL: https://tech.24tv.ua/yak-pidgotuvati-smartfon-do-roboti-bez-internetu-mobilnogo-zvyazku_ (дата звернення 20.04.2022)

¹⁵ Як залишатися на зв'язку якщо відключать Інтернет? URL: <https://suspilne.media/210188-ak-zalisatisa-na-zvazku-akso-vidklucat-internet/> (дата звернення 19.04.2022)

ного часу слід віднести наступні: проведення інтегрованих лекцій та практичних занять з кількома викладачами одночасно; організація індивідуального та групового консультування на основі цифрового інструментарію онлайн-зв'язку, листування, месенджерів; використання навчального відео як відеолекція, скрінкасти, псевдовідео, пояснювальні відеоскрайбінги, документальні, студійні та інформаційні відео з каналу YouTube тощо.

Найбільш ефективнішими веб-сервісами для проведення засідань, обговорень, онлайн-зустрічей, онлайн-лекцій, практичних онлайн-занять та консультацій було визнано системи веб-конференцій Microsoft Teams та Google Meet, а також платформа для дистанційного навчання BigBlueButton.

Подальших досліджень потребують проблеми впровадження інноваційних форм і методів роботи, використання цифрового інструментарію для створення освітнього контенту в післядипломній освіті в кризових умовах та інші.

Висновки

Отже, в складних кризових умовах, в умовах воєнного часу наші вітчизняні освітяни проявляють велику згуртованість, дисципліну та наполегливість у виконанні своїх обов'язків. Особливих досягнень в цей складний період для нашої країни освітяни досягають у використанні різноманітні форм і методів організації дистанційного навчання.

Проведене нами дослідження довело дієвість та ефективність форм проведення курсів підвищення кваліфікації до яких віднесено очно-дистанційний та дистанційний формати. До найбільш ефективних форм дистанційного навчання в умовах воєнного часу слід віднести наступні: проведення інтегрованих лекцій та практичних занять з кількома викладачами одночасно; організація індивідуального та групового консультування на основі циф-

рового інструментарію, месенджерів листування та онлайн-зв'язку; використання навчального відео як відеолекція, скрінкасти, псевдовідео, пояснювальні відеоскрайбінги, документальні, студійні та інформаційні відео з каналу YouTube тощо.

Досліджуючи проблеми використання платформ та цифрових інструментів для ефективної організації дистанційного навчання в умовах воєнного часу ми прийшли до висновків, що найбільш ефективнішими веб-сервісами для проведення засідань, обговорень, онлайн-зустрічей, онлайн-лекцій, практичних онлайн-занять та консультацій слід визначити системи веб-конференцій Microsoft Teams та Google Meet, а також платформу для дистанційного навчання BigBlueButton. В ході дослідження питання ефективності організації тематичних та авторських курсів в умовах воєнного часу в ЦПО та УВУПО ДЗВО «Університеті менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України ми прийшли до висновку, що ефективними та дієвими є авторські курси, які сприяють підготовці педагогів до дистанційного навчання. Проведене опитування, обмін досвідом та підсумки навчання слухачів та слухачок авторських курсів УВУПО довело значну їх ефективність. Так протягом навчання на курсах було зафіксовано зростання рівня цифрової компетентності учасників та учасниць курсів. В цілому за даними опитувань було зафіксовано значне зростання рівня готовності педагогів до організації дистанційного навчання. Отже, українські педагогічні та науково-педагогічні працівники мають значний досвід організації дистанційного навчання та сміло експериментують і досягають значних освітніх результатів в умовах воєнного часу. Злагоджена освітня діяльність закладів післядипломної освіти України довела, що в умовах воєнного часу ефективно і професійно працює післядипломний освітній фронт. Перемога буде за нами!

Інформація про автора:

Кондратова Людмила Григорівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України
52А, вул. Січових Стрільців, Київ, 04053, Україна

Information about the author:

Kondratova Liudmyla Hryhorivna,
Ph.D. in Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Open Educational Systems
and Information and Communication Technologies
State Higher Education Institution "University of Management of Education"
of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
52A, Sichovykh Striltsiv str., Kyiv, 04053, Ukraine